СВОБОДА



SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 18. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, четвер, 23-го січня 1947. No. 18. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, January 23, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в злуч. держ. америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

РОБІТНИЧИЙ РУХ ІДЕ В НАПРЯМІ ДЕРЖАВНОГО СОЦІЯЛІЗМУ

На конференції посадників американських міст у Вашинґтоні представник великого бизнесу і робітничої організації прийшли до висновку, що робітництво в Америці йде в напрямі державного соціялізму. Предсідник Дженерал Моторс Корпорейшен, Чарлз Вилсон, предявив доручення для обмеження страйків, головно у таких підприємствах, що обіймають усю країну; безупинні напади на американську систему зисків у підприємствах розбуджує може й несвідомо змагання серед робітництва, щоб на місце свобідних підприємств прийшов державний соціялізм або й комунізм — оце зміст тверджень Вилсона. Предсідник Американської Федерації Праці, Вилйем Ґрін, заявив, що обмеження права до страйків зажене робітників в комуністичний табор, а тоді прийде в Америці уряд, подібний до уряду, що його створила Британська Лейбор Парті в Англії. Бувший генеральний директор УНРРА Фіорелло Ля Ґвардія заявився проти страйків, звернених проти уряду і муніципалів. Предсідник Конгресу Промислових Організацій Филип Морей спізнився на наради зі своїм рефератом.

ХРИСТИЯНСЬКИЙ СВІТ У НЕБЕЗПЕЦІ — ПОГЛЯД ЛЮТЕРАНІВ.

„Комунізм це не лише економічна проблема. Це є тотальна філософія життя, безбожницька, цілковито противна християнству і рішена знищити церкву. Заявляючи, що комунізм змагає до свободи людини, він накладає неволю на ум і духа, а все те є противне змаганню свободолюбних людей. З фанатичною завзятістю комунізм пропагує свої фальшиві теорії по всіх усюдах' — оце зміст промови д-ра Ріса Едгара Тулоса предсідника Краєвої Лютеранської Ради на її річнім зібранні в Дітройті. Він казав, що представляє 3,500,000 членів лютеранських церковних громад в Америці і в імені американських християн домагався припинення комуністичної агітації в краях середної Европи.

АМЕРИКА НЕ ВИДАСТЬ АЛЄКСЄЄВА СОВЄТАМ.

Департамент стейту відмовив домаганню советської амбасади, щоб видати Советам Кирила Алексеева, бувшого торговельного аташе в советській амбасаді в Мексику. Алексеєв покинув амбасаду, втік до Злучених Держав і тут оприлюднив причину свого кроку. Департамент стейту твердить, що між Злученими Державами і Советами нема договору в справі видачі політичних переступників.

„ГУБЕРНАТОРИ" В СТЕЙТІ ДЖОРДЖІЯ ЩЕ НЕ МАЮТЬ СПІЛЬНОЇ ДУМКИ.

Оба „губернатори", які зголосилися до урядування після вигаснення каденції губернатора Арнала, ще не найшли спільної програми на будуче. Вибраний легіслатурою „губернатор" Герман Талмадж заявив, що він зрезигнує з урядування і стане до загальних виборів на програму вищости білих людей над ніграми, коли його противник зробить те саме. Тимчасом „губернатор" Тамсон, який обняв уряд як заступник губернатора по смерті незаприсяженого ще а вибраного загальним голосуванням, Юджіна Талмаджа, твердить, що заява Германа Талмаджа не щира. Вона має на ціли довести до цього, щоб суд не розбирав питання, хто має право на становище губернатора, коли помре вибраний губернатор, заки ще обняв урядування. У місті Атланта вийшли на демонстрацію 2,000 університетських студентів з домаганням, щоб Герман Талмадж покинув самозванче посягання по уряд.

СЕНАТОР ЗАКИДАЄ КОМУНІЗМ ВИСОКИМ УРЯДОВЦЯМ.

Сенатор Кенет Д. Келер з Тенесі закинув трьом урядовцям з Комісії для Долини Тенесі, що вони є комуністами. Він назвав урядовців по імені. Вони мають бути управителями цього великого заводу для продукування елекрики на місце Ліліентала, котрого президент назначив предсідником Атомової Комісії. Названі урядовці, а це: Дж. С. Свидлер, Артур Джендрі і Е. Б. Шулц, заперечують твердженню сенатора.

Американський Комітет для Чужинно-уроджених, який існує в Ню Йорку, заявив, що буде боронити перед депортацією цілу сотню людей які чи то тепер, чи давніше належали до комуністів. Вони твердять, що поведуть боротьбу аж до Найвищого Суду і докажуть, що комуністи не хочуть силою скидати американського уряду, як це їм звичайно закидають.

АЛЬ КАПОН ВМИРАЄ.

Алфонзе Капоне, знаний із часів прогибіції як голова імперії тайного виробу алкоголічних напитків у Шікаґу, зазнав апоплектичного удару у своїй палаті в Маямі, на Флориді. Він відсидів у вязниці кару за незголошування податкових виказів і був випущений на волю в 1939 р.

Застoрога ґен. Маршала перед присягою; не буде кандидатом на президента

Джордж Катлет Маршал, начальн[illegible] генеральної булави вчасі війни, склав присягу як 52 секретар стейту Злучених Держав у бюрі президента Трумана в Білому Домі. Церемонія відбулася ранком у вівторок, 21. січня, замісць у понеділок, 20. січня, бо Маршал не вспів прибути на час з Каліфорнії до Вашинґтону ізза лихої погоди. Після складення присяги Маршал заявив, що він буде вести політику на зразок свого попередника Джеймса Ф. Бирнса і дав до пізнання, що він поїде на чолі американської делегації до Москви в березні. Та заки Маршал склав присягу, він заявив кореспондентам, що він не дасть себе втягнути в політичний круговорот, не [illegible] старатися за ніякий політичний уряд, навіть як би це мало бути становище президента Злучених Держав. Загальне переконання таке, що ця добровільна заява поширить між загалом довіря до змагань Маршала дбати виключно про добробут Злучених Держав безогляду на особисті відносини.

ВАШИНҐТОН ЗАПЕВНЮЄ ПРО СВОБОДУ ПРЕСИ В МОСКВІ ВЧАСІ ПЕРЕГОВОРІВ.

Департамент стейту виявив, що Совети годяться на допущення пресових кореспондентів на конференцію міністрів закордонних відносин, заповіджену на день 10-го березня 1947 р. Кореспонденти, як впевняє секретаріят, будуть могли писати з повною свободою про справи конференції, лише не звісно, кільки кореспондентів дістане дозвіл поїхати до Москви. Так само ще не знати, чи можна буде передавати вістки з Москви по радіо.

Новий американський план контролі атомової сили; вето може залишитися

Лейк Саксес, 21. січня. — Злучені Держави розглядають нову можливість переведення в життя пропонованої системи міжнародньої контролі атомової енергії. Попередний голова американської атомової комісії в О.Д., Бернард Барух, як теж Фостер Долес і інші республиканські специялісти від закордонної політики, мали в основному погодитися з прінціпами нового плану. Він давав би право міжнародній атомовій агенції — а не, як попередній, Раді Безпеки — видавати рішення, чи постанови пропонованого договору про контролю атомової енергії були нарушені. Після того поодинокі члени Обєднаних Держав мали б право індівідуально проголошувати війну для покарання того, хто ці постанови нарушив. Це тим самим виелімінувало б право вета, не касуючи його, що було б незгідне з чартером О.Д. Новий план усував би тим самим головну причину дотеперішньої опозиції Советського Союзу. Незалежно від того, Рада Безпеки дальше теж задержувала б право домагатися відповідної акції проти порушників міжнародніх договорів, але при цьому великі держави задержали б своє право вета.

ПОСУХА В УКРАЇНІ І МОСКОВСЬКА ПЯТИРІЧКА.

Москва, 21. січня. — Советська преса продовжує аналізувати господарське положення країни у звязку з другим роком нової пятирічки. Часописи стверджують, що минулорічна посуха в Україні була найгірша за останніх 50 років та що від сільсько-господарської продукції і врожаю в цьому році залежатиме не тільки теперішне господрське положення, ле й виконання цілого пятирічного плану. Советськй уряд, ограбивши селян з цілого і так слабого врожаю, обіцяє їм тепер „великодушну допомогу", як теж „відповідні заходи для економізації споживання харчів". В минулому році советське господарство дістало 3,000,000 нових робітників, при чому майже всі пішли в індустрію і не в сільське господарство. Видвигається нарікання, що міністерство продукції сільсько-господарських машин виконало свій виробничий план в минулому році тільки на 77 процентів, тоді як власне від продукції тракторів залежить у великій мірі ціла сільсько-господарська продукція, а з нею і загальне виконання пятирічки. Не бракує теж нарікань на незодовольняюче виконання планів в інших господарських ділянках. Посухою в Україні Москва виправдує з одного боку можливість заломання пятирічки вже на самому її початку, а з другого постійне скріплювання індустрії коштом сільського господарства, що вже призвело майже до нової катастрофи голоду. Увагу звертає постійне нарікання і постійні вимоги поширення і збільшення продукції тракторів. Відомо, що фабрику тракторів протягом „одної ночі" можна перемінити у фабрику танків і тим подібної зброї.

КІНЦЕВИЙ ВИСЛІД ПОЛЬСЬКИХ ВИБОРІВ.

Варшава, 21. січня. — Кінцеві офіціяльні дані про вислід виборів до польського сойму, що має відбути своє перше засідання на початку лютого, виглядаать так: урядовий комуністичний блок матиме на всіх 444 місць в соймі 383 послів; робітнича партія — 17; прокомуністична фракція Стронніцтва Людового — 13; католики — 3; незалежні — 1 і опозиційне Стролніцтво Людове Міколайчика — 27 послів. Ці числа ще не є остаточні. Кілька годин після повідомлення про свою терористичну перемогу у виборах, урядовий блок почав наради про створення нового уряду. Вважається безсумнівним, що Берут знова буде „вибраний" президентом. В першому повідомленні про вислід виборів один з комуністичних провідників, Якуб Берман, заявив, що новий уряд вестиме „милосерну" політику у відношенні до тих, що кинуть зброю, покаються та погодяться з новими обставинами.

ТРИ МОЖЛИВІ РОЗВЯЗКИ ПРОБЛЕМИ СКИТАЛЬНИКІВ.

Справа скитальників продовжує інтересувати американську публичну опінію не менше від усіх інших політичних проблем. Після недавної редакційної статті в Ню Йорк Таймс, в якій видвигнено домагання відкрити ворота Америки для цих найбільш бездольних жертвів війни, на цю саму тему забрав голос теж відомий публіцист Джордж Сокольски в нюйорському „Ди Сан" з 21-го січня. Навівши цілий ряд даних про чисельний стан скитальників (шість і пів мілюнів в березні м. р. та 800,000 тепер) та про іміґраційний рух до Злучених Держав, Сокольски стверджує відому вже всім правду про наскрізь несправедливу під цим оглядом політику західних союзників. У відношенні до скитальників він бачить тільки три можливі розвязки: 1. Залишити їх там де вони живуть в таборах скитальників, безпродуктивних, безкорисних, знедолених, потрясених на тілі й душі; 2. Найти для них країну, де вони могли б почати нове життя і 3. Вистріляти їх як безпотрібне обтяження. Сокольски бере в оборону скитальників, від яких ніхто не може домагатися повороту на смерть під большевицьку диктатуру, обвинувачуючи уряди Америки і Канади, що досі вони тільки пропонують, але нічого позитивного не роблять. „А тимчасом переміщені особи доходять до божевілля, вмірають, їх видають на тортури в країнах їх походження. Це жахливий, нелюдський образ, що видзигає потребу негайної розвязки" — кінчить свої міркування американський публіцист.

МАДЯРЩИНА ЗАМКНУЛА СВОЇ КОРДОНИ; ЗАПОВІДАЮТЬ ЧИСТКУ.

У звязку з відкритою недавно дивною „змовою проти республики", до якої мали належати члени всіх партій, з комуністами включно, з Мадярщини продовжують надходити вістки, які свідчать про грізне положення в країні. З метою зупинити масову втечу мадярів закордон, уряд рішив замкнути кордони та скріпити їх охорону. Через кордон не пропущено навіть післанця власного міністерства закордонних справ. В цілій країні продовжуються масові арешти. Парламент без дебати рішив признати урядові право заарештувати вісім послів з партії дрібних землевласників, яким теж закидується участь в „змові". Зі заяв мадярських державних мужів можна вносити про всеобіймаючу „чистку" в країні.

МИРОВИЙ СТАТУТ ЗАМІСЦЬ МИРОВОГО ДОГОВОРУ З НІМЕЧЧИНОЮ

На конференції заступників міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг в Лондоні в справі підготовки мирового договору з Німеччиною і Австрією дня 21-го січня виявилася мала „дрібниця", яка ставить під знак запитання сам мировий договір. Бо виявилося, що Німеччина не має уряду, який міг би в її імені цей договір підписати. У звязку з цим американський представник Роберт Д. Морфі видвигнув думку, щоби замість мирового договору випрацювати проект міжнародного мирного стану для Німеччини. Опісля цей статут можна б зробити предметом загального голосування в Німеччині, але зі зазначенням, що він буде введений в життя без огляду на вислід голосовання. Британський представник волів би, щоб таким міжнароднім статутом створено німецький уряд, який підписав би мировий договір. Теж советський і французький представники виявляли думку за підписання справжнього мирового договору.

МекНАРНІ В СПРАВІ НІМЕЦЬКОГО ГОСПОДАРСТВА.

Бувший командант американського військового управління в Німеччині, ген. МекНарні, публично виступив в Берліні з домаганням до Союзників, щоб вони скасували у відношенні до Німеччини т. зв. Акт Торгівлі з ворогом та провіріли воєнну т. зв. чорну листу закордонних підприємств, дозволяючи Німеччині знова на закордонну торгівлю.

СТАН ДЕМІЛІТАРИЗАЦІЇ НІМЕЧЧИНИ.

Згідно з постановою Потсдамського договору, окрема комісія Чотирьох Потуг провіряла стан демілітаризації всіх чотирьох окупаційних зон Німеччини. Комісія ствердила, згідно з довірочними інформаціями американського інспектора, що найменшими успіхами під цим оглядом може виказатися Франція, задовольняючими Англія, ще більшими Америка, а найбільшими Советський Союз, що під оглядом роззброєння своєї зони Німеччини виконав „першорядний джаб".

МОСКВА ТВЕРДИТЬ, ЩО ДЕМОКРАТІЇ ДОПОМАГАЮТЬ У ВІДРОДЖЕННІ НАЦІЗМУ.

Орган советської армії „Красная Звезда" має друкувати подрібне звідомлення А. Арнолдова про положення в західних окупаційних зонах Німеччини. Арнолдов твердить, що західні союзники, тилеруючи націстів в господарстві та адміністрації Німеччини, допомагають у відродженні націзму, що постійно скріпляються й вже поширився аж до Берліна.

БЕЛЬГІЙСЬКІ ДОМАГАННЯ ДО НІМЕЧЧИНИ.

Брюсель, 21. січня. Бельгійський міністер закордонних справ Генрі Спаак виявив сьогодні становище свого уряду щодо майбутнього стану Німеччини та бельгійських домагань до неї. В меморіялі до Лондонської конференції бельгійський уряд не видвигає територіяльних домагань до Німеччини, натомість домагається цілого ряду господарських відшкодовань та їх забезпечення, створення федеративної німецької держави, постійної контролі індустрії, роззброєння та військової окупації Надренії та інтернаціоналізації Рурщини. Бельгійські домагання покриваються з голандськими.

НОРВЕЖСЬКА НАУКОВА ЕКСПЕДИЦІЯ НА ШПІЦБЕРҐЕН.

В Норвегії вже повстало окреме товариство, що має підготовити наукову експедицію на острови Шпіцберґен. Експедиція мала б виїхати вже в цьому році та поробити етнографічні і метеорологічні студії.

ПОЛЬ РАМАДІЄ ДІСТАВ ВОТУМ ДОВІРЯ.

Париж, 21. січня. Новопризначений французький премієр Поль Рамадіє, після проголошення свого політичного плану, основою якого має бути „добро Франції, а не добро партій", дістав від Національної Асамблеї вотум довіря. Тепер він вже могтиме створити новий уряд. На цьому самому засіданні Національна Асамблея вибрала Едварда Геріота своїм президентом.

ПІСЛЯ ВІДСТАВКИ ІТАЛІЙСЬКОГО УРЯДУ.

Тимчасовий президент Італійської Республики Енріко де Ніколя продовжував дня 21-го січна наради з представниками поодиноких партій в справі створення нового уряду. Вважають, що доручення творити новий уряд дістане знова дотеперішній премієр Альчіде де Ґаспері та що уряд буде створений в найблищих днях.

БЕВИН ХВОРИЙ.

Британський секретар закордонних справ Бевин відложив свої дипломатичні зобовязання на кілька днів з огляду на фізичну недиспозицію.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597--7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сиiті і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЛЕКШЕ ПЕРЕМОЖЕНИМ, НІЖ УКРАЇНІ, ЩО ПЕРЕМОГЛА

Маємо вже пять мирових договорів, які Аліянти, переможці в другій світовій війні, підпишуть в Парижі, дня 10 лютого, з повновласниками переможених: Італії, Угорщини, Болгарії, Румунії й Фінляндії. Це є перша серія договорів з переможеними, повна усяких постанов у справах границь, розброєння, демілітаризації, валюти, воєнних злочинців, репарацій і т. п. Підписання цих договорів означатиме властиве закінчення воєнного стану і перехід, у міжнародному розумінні, до мирного співжиття. Одначе не буде це цілковитим звільненням цих країв зпід контролі Аліянтів навіть тоді, коли іде про контролю збоку західніх демократій, проте буде таки дана тим краям змога самостійно діяти і підніматись.

Як це все буде виглядати в практиці, покаже щойно будуччина. Докищо годі надто покладатись на ці договори, бо всі вони уложені під грубим натиском, зокрема під натиском советської сили. Крім цього такі краї як Болгарія, Румунія чи Угорщина є властиво правлені Советами. Впливи Советів є там такі сильні, що не зважаючи на ці мирові договори, там заважуватиме приказ Кремля. Значить, що коли навіть є згода щодо таких справ як Тріест чи плавба Дунаєм, то все те в практиці може бути без значення, як Москва захоче вести далі свою політику. Одначе такі відносини є майже в усіх країнах нинішньої Европи, тому не будемо над тим довше застановлятись, а зате хочемо припустити, що Аліянти, включно зі Советами, будуть поступати з тими країнами коректно, а переможені будуть старатись зі свого боку сповняти свої зобовязання якслід.

Коли б так сталось, то оскільки краще будуть почуватись тепер народи переможених держав, ніж, наприклад, нарід України, що поніс у цій війні такі велитенські жертви та є в таборі переможців. Мирові договори гарантують народам згаданих переможених держав політичну, релігійну, національну свободу, охороняють права людини, основні свободи, свободу слова, зборів і т. д. Цю охорону гарантують навіть найменшим меншинам, що залишились у тих державах, чи були до них прилучені.

Іншими словами, переможені, що помагали Гітлерові, дістали отсим усі ті права, яких їх позбавив тоталітаризм, чи яких вони взагалі не мали. І не тільки те, ці їхні права дістали ще й міжнародню гарантію! Це значить, що коли б у тих державах тих прав їм наділі не давали, покривджені могли б апелювати до Аліянтів, щоби подбали, щоб вони їх мали. Хоч не легко було б апелювати, наприклад, народові в Болгарії, що є в руках советських і болгарських енкаведистів, одначе формально така можливість існує, а теж самі західні Аліянти можуть усе провіряти з власної ініціятиви.

Беручи згадані мирові договори з переможеними з цього боку, бачимо, яке є нині трагічне положення України, що перемогла і міліонами жертв ту перемогу окупила, а проте не має нині в міжнародньому розумінні й такої охорони людських прав, як їх мають тепер бувші союзники Гітлера.

На шляху усамостійнення Канади

Великі маніфестації з нагоди „Тижня Канадійського Горожанства", уладжені з початком січня б. р. у більших осередках Канади доводять, що усамостійнення бувших підданих британського короля і переміна їх на самостійних громадян Канади це велика подія в житті населення цієї країни. Що це подія історичної ваги, пізнати хоч би з цього, що 3 січня б. р. в столиці Канади, в місті Отаві, такі визначні провідники домінії, як премієр Мекензі Кінг та інші достойники, а теж і спеціяльно вибрані представники різних етнічних груп, між ними й української, приняли маніфестаційно нове, самостійне, громадянство.

Дня 13 січня сповістили телеграми ще другу важну новість в політичнім житті Канади, а це, що вона дістає повну юрисдикційну самостійність і не має обовязку пересилати до Лондону відкликів від провінціональних судів, ані від Найвищого Домініяльного Суду.

Коли повязати оба згадані факти разом, то це вказує на важний крок в розвитку політичного права Канади. На цім місці годиться згадати, що Канада перестала бути колонією Британії ще в липні 1867 р., коли то вона перейшла на стан „домінії" зо свого роду автономією і злучилася з Великою Британією. Коли ж тепер переведено повне громадянство, то рівночасно появились теж звідомлення, чим відрізняється нове канадійське громадянство від давнього права „британійського колоніяльного підданства". Одначе не було ще якслід вияснене усамостійнення Канади під оглядом судівництва, а це теж питання першорядної ваги.

Уже відоме, що Приватна Рада Британії перестала бути найвищою судовою інстанцією для Канади. Одначе ще не оприлюднено відповідного законодавства Канади про те, як буде функціонувати Найвищий Суд після звільнення цеї домінії від обовязку вносити відклики від рішень її судів.

Спроби звільнити канадійське судівництво з залежности від Лондону почалися поважніше в 1939 р. і тоді внесено в канадійськім парламенті в Отаві законопроєкт з метою перевести деякі поправки до Акту про Найвищий Суд. Як лише внесено цей бил, тоді чотири домініяльні провінції, а це Онтеріо, Бритиш Коломбія, Ню Бронсвик, і Нова Скошія, а потім ще Квебек, внесли апель до Британійської Приватної Ради, щоб вона вирішила, чи законопроєкт, внесений до парламенту, має правну основу. Цей апель оставав без відповіди вчасі війни і щойно тепер появилося рішення Приватної Ради, що нема правної перешкоди на внесення такого законопроєкту. Така відповідь означає, що Лондон зрікається найвищого судівництва над Канадою і признає парламентові право перевести свій закон про права й обовязки Найвищого Суду Канади. Інтересне є рішення Приватної Ради, яке звучить: „Це не є згідне з політичним розумінням, яке лягло в основу Британійської Спілки Народів, щоб один член цеї Спілки був позбавлений права установити для себе свій власний найвищий суд для апеляцій, коли він цього забажає, з метою, щоб цей суд мав найвищу юрисдикцію для цього краю, а не дотикав інших членів Спілки".

Ще заки наспіла відповідь Приватної Ради, канадійський Найвищий Суд вирішив більшістю голосів, що Канада повинна мати незалежний найвищий суд. Апель згаданих чотирьох провінцій був лише спробою дістати потвердження самої Приватної Ради, що таке рішення є правне. Відповідь Приватної Ради каже, що Канада має „кінцеве і виключне право "створити собі повну юрисдикцію, судейську незалежність на підставі акту про „Бритиш Камонвелт" — Британійську Спілку Народів.

Голоси преси, які появилися про це рішення, кажуть, що Найвищий Суд Канади не буде федеральним судом, тобто судом для поодиноких провінцій домінії, а буде „Краєвим Судом". Це є дуже делікатне правниче означення і воно мабуть буде виясненне впарі з появою закону для Найвищого Суду. Звісне, що юрисдикція цього суду буде обіймати справи конституційні і цивільні, бо карні справи призначено йому вже перед десяти роками. Отже щодо юрисдикції канадійський суд буде подібним до Найвищого Суду Злучених Держав.

При згадці про переведення такої важної справи, як усамостійнення судівництва домінії Канади на підставі лише самого домагання народнього представництва мимохіть линуть думки в сторону Союзу Советських Соціялістичних Республик, у якому з таким шуом проголошувано за нашої памяти самостійність кожної складової республики „аж до повного відділення", а потім ще голосніше розтрублювано „Сталінівську Конституцію", як найвищий осяг народоправної системи. Коли порівнати хоч би лише спосіб, у який здобувають собі громадяни Канади повні права на шляху за незалежність країни, то вже те саме приневолює людину до висновків: як далеко вперед поступив англосаський світ у своїм розумінні громадянських свобід, а як далеко позаду опинився Советський Союз у цій справі, де Кремль давить усякі самостійницькі вияви своїх республик і народів, що мають нещастя бути у спільній тюрмі — в С.С.С.Р.

В. Петрицький.

Святоюрська Гора в часі німецької окупації (1941-1944)

(Надіслане з европейської скитальщини).

I.

Советська преса подала вістку, що греко-католицьких владик Галицької землі притягнено до судової відповідальности, закидаючи їм співпрацю з німцями. Як видно з цього донесення, це є чисто політичний процес. Греко-католицькі владики з Кир Йосифом на чолі, нібито призналися до вини.

Кожний юрист та взагалі думаюча людина відразу ставить собі питання, на основі якого кодексу судять наших владик, на підставі якого міжнароднього права поставлено наших владик перед советський суд та на основі якого міжнароднього права наші владики були обовязані до лояльности вчасі німецької окупації супроти советської влади.

Галичина ніколи в історії не належала правно до Росії (тепер СССР). Не можемо вважати за юридичну приналежність двох окупацій в першій і другій світовій війні та теперішньої окупації. Відомо є, що СССР основує свої права до Галичини (Західньої України) вчасі від 1939-1941 рр. на німецько-советській умові (Молотов-Рібентроп) з 28. 9. 1939 р.) Вісник Верховної Ради СССР ч. 10. з 29. 3. 1940 і Вісник законів Райху з 1940, 2. том. ст. 3). Ця умова виросла з таємного советсько-німецького договору з 23. серпня 1939 р., яку заключено рівночасно з пактом неагресії, що, як відомо, став безпосередньою спонукою до війни. Союзник Німеччини, який спричинив війну, та лояльно її підтримував в користь Німеччини, нині обвинувачує чужих громадян.

Обидва контрагенти зазначили у згаданій умові з 28-го вересня 1939 р., що вона є остаточна. Немає сумніву, що ця умова ніколи не набрала значення міжнароднього акту. Самозрозуміло, що СССР не признається більше до цієї умови. З цієї причини та з причини, що ця умова не набрала значення міжнароднього акту, період від 1939 до 1941 рр. треба вважати зі становища права окупацією Західньої України (Галичини) советською владою.

В часі окупації Західньої України (Галичини) військами СССР навіть не введено в Галичині ані закона про громадянство ані карного закона, що обовязують в СССР. В практиці советське судівництво застосувало советський карний закон, але за підставу цієї практики не служив ніякий советський законодатний акт. Це факт, який в жодному разі оспорювати не можна.

В цій статті не місце виводити докази в цьому напрямі, бо це є безсумнівне зі становища права. Якщо б навіть советська влада СССР або УССР старалися це оспорювати, то кожний знавець міжнароднього права мусить обєктивно період окупації Західньої України від 1939 до 1941 р. СССР визнати тільки воєнною окупацією. Тим самим жадною мірою не міг окупант зробити з польських громадян советських громадян. В кожному разі запитуємо, яким способом зникло супроти нас з міжнароднього права право опції.

Теперішню окупацію хоче СССР сперти на декларації в Ялті з 11. лютого 1945 р. Ця кримська декларація не є навіть міжнародньою умовою, а тільки освідченням Рузвелта і Чорчила в імені їхніх держав, що лінія Курзона з деякими поправками повинна бути східньою границею Польщі. Кому мають припасти землі на схід від лінії Курзона, які належали до Польщі, цього у згаданій декларації з 11. лютого 1945 р. зовсім не сказано. З міжнароднього становища не сфіналізувала долі цих земель і пізніша советсько-польська умова. Правна важність цієї умови залежить від визнання її міжнародньою конференцією. На всякий випадок доля Західньої України, а зокрема Галичини, залежить від рішення міжнародньої мирової конференції, бо Галичина ніколи не належала до Росії, а Галичину признано Польщі міжнародним актом. Загалом є це своєрідний спосіб, в який СССР зі своїм васалем Польщею поквапно поладнав справу її східних земель. Ця умова нагадує умову між СССР і Німеччиною, щодо лінії Курзона з 28. вересня 1939 р. з клявзулею її непорушности. Очевидно і ця остання умова з 28. 9. 1939 р. і польсько-советська умова щодо лінії Курзона мали на цілі тільки попередити міжнародні акти в справі давних польських границь.

Отже треба уважати західно-українські землі (зокрема Галичину) — тільки окупованою або тимчасово адміністрованою територією, подібно як східно-німецькі землі, які віддано в адміністрацію Польщі. Польща має бодай потсдамський титул до адміністрації, а СССР не має цього титулу, тому західно-українські землі слід вважати рішучо як окуповану територію в розумінні міжнароднього права.

Відносно цих земель мусить наступити рішення міжнародньої мирової конференції. Ще передтим мусіло б наступити рішення Організації Обєднаних Держав щодо самого значення західно-українських земель, бо карта О. Д. змінила кардинально звичаєві права міжнароднього права. Відносно цих земель мусіло б послідувати згідно з картою О. Д. право самовизначення по думці статті 1, уст. 2 тієї ж карти. Всякі міжнародні договори не можуть йти в розріз з постановами карти О.Д. Стаття 103 карти О.Д. говорить виразно, що постанови цієї карти мають першенство перед суперечними умовами міжнароднього характеру. Стаття 1, пункт 2 карти О.Д. говорить, що О.Д. мають на цілі створити приязні відносини поміж державами, оперті на пошані принципу рівних прав і самоозначення народів. В конкретнім випадку мова йде про державно-польську, а етнічно українську територію, територію союзної нації, отже тим самим не може бути мови про вирішення її долі іншим способом, як через самоозначення: Всякий міжнародній договір, як суперечний з постановами карти О.Д., був би в світлі постанови карти О. Д. без правних наслідків.

СССР міг твердити, що в 1939 .р згідно з освідченням Молотова з 17. 9. 1939 р. зайняв нічию територію, займаючи східні землі Польщі. Не може того СССР твердити від 1941 р., бо Польща стала правно і фактично союзником СССР. Отже відносно західно-українських земель на схід від лінії Курзона, колись приналежних до Польщі, заходить нині дещо подібна ситуація, як вона була вже в рр. 1918 до 1923 відносно Галичини. Ріжниця лише та, що нині на основі міжнароднього права, себто карти О.Д., цим територіям прислуговує безоглядне право самоозначення перед вирішенням їх долі міжнародньою мировою конференцією.

Рівнож не можна поминути обставини, що на основі міжнароднього права, громадянам західно-українських земель прислуговує право опції по міжнароднім признанню тієї території окупантові. Це право опції мусіло б бути поширене тим способом, що мешканці західно-українських земель повинні мати право опції на річ всіх тих держав, які признають західно-українські землі в користь СССР.

Це правне становище висловив прецизно делегат УССР Мануїльський на Раді Безпеки О.Д. в дні 10. лютого 1946. в справі Індонезії. Делегат УССР Мануїльський заінтерпретував постанову статті 1, пункт 2, і статті 103 карти О.Д. зовсім влучно, але з тим, що його інтерпретація не мусить мати приміщення до індонезійської справи, а мусить мати повні приміщенне до західно-українських земель, якщо карта О.Д. має повагу міжнароднього права. Делегат УССР став несвідомо інтерпретатором міжнародніх прав Західньої України та України взагалі.

Якщо Чорчил твердив, що полудневий Тироль є клясичною територією, щодо якої мало би прийти застосування прав самоозначення, то це в більшій мірі відноситься якраз до західно-українських земель. Якраз у 25-ліття версальського проєкту плебісциту на галицькій землі припадає ялтська конференція, яка стає маревом руїни Европи і поневоленням східних народів.

Одначе всі на вступі поставлені питання щодо компетенції судівництва СССР, щодо застосування матеріяльного карного законодавства, та щодо лояльности громадян

РОГАТИНЕЦЬ (скиталець).

РОГАТИНСЬКА ЗЕМЛЯ під большевицько-німецькою окупацією 1939-1945

6)

За німців, як і за большевиків все було на контінгент; люди, худоба, збіжа, кури, яйця, молоко, паша, солома і т. п. все, що лише було на наших землях, а навіть земля, і це все плило до ненаситного Райху. За тим прийшов 1942 рік, а з ним почався голод. Наш Рогатин мав нагоду бачити, як сотки тисяч наших людей із під Карпат ішли піхотою на Поділя, щоб там роздобути кілька кілограмів зерна. Треба знати, що невільно було ні- [illegible] мандрувати; цих людей перелапувано, зерно відбирано, а їх самих придержувано по кілька днів в арештах.

В нашому Рогатині і повіті почали люди пухнути з голоду. Пригадую собі, що міська управа майже кожного дня збирала небіщиків на території міста та хоронила на міськім кладовищі.

На всіх наших землях, літом 1942 р. німота зарядила потворити осібні громади для жидів в кожному повітовому місті. Таку громаду т. зв. „Юденрад" створено в Рогатині. Осібно відгороджені, з іншими управами, адміністраціями та жидівською поліцією. До тих дільниць наші люди не мали доступу а жиди не могли звідтам виходити без позволень німоти. Також тих жидів, що ще були по селах, чи менших місточках в повіті, як Бурштин, Болшовець, Букачівці, Стратин, і т. д. стягнено до цеї жидівської дільниці, де їх усіх було около 8,000. Ця територія Рогатинської жидівської дільниці тяглася від ринку, попри міську церкву, шпиталь (б. кляштор) до ріки Гнилої Липи, то вони всі помістилися. Нежидівське населення з тої дільниці перенесено в іншу сторону міста. Коли жиди вже в цій своїй громаді наладнали адміністрацію і завели свої порядки, тоді німецька влада приказала їм, щоби до кінця 1942 р. вони своїми людьми повалили на землю всі ці камінія, що були на їх кладовищі, а там їх було кільканадцять тисяч. Розуміється, що жиди це в свій час виконали. По цій роботі місцевий комісар, німак (польського походження) наказав „Юденратови", щоби на цьому місці, де була цегольня, (як їхалося до Путятинець), викопали яму, 12 мет. в квадрат, а 5 мет. глибоку. Це, мовляв, на цегольню, яка мала би бути з весною урухомлена, а цегла мала би бути для ужитку громадян. Згаданий комісар сам доглядав, щоб ця яма була добре викопана. Але дня 20. III. 1943 (на самого Гамана) в ранніх годинах зявилося на ринку міста вісім авт німецьких ґестаповців, частина з них негайно обкружили це жидівське Ґето, а другі почали виводити жидів. Їх навантажувано на ці авта і відвезено до цеї цегольні і там їх усіх постріляли. Жидівська поліція (в цьому Ґеті) ловила цих своїх жидів і віддавала німецьким ґестапівцям. І так ловили, возили і стріляли до год. 5 вечером. Тоді комісар наказав міській управі негайно попрятати жидівських небіщиків, що лежали по дорозі аж до цеї цегольні (яких 300), закрити цю цегольню і привезти усе до порядку.

В тому дні було застрілених около трох тисяч жидів. По тім всім жиди дальше жили як раніше. Але 1943 р. літом перейшли жиди ще три рази таку масакру аж до їх цілковитого зліквідовання. Хиба, що деяким вдалося втечи до ліса і там їх наші люди переховали.

Як я вже згадував, що лише було на наших землях все на контінгент. Молодих хлопців літ 14-21 забирано примусово до т. зв. „Бавдінсту", а славетний „Арбайтсамт" забирав кого попало на каторги до Райху.

Тоді дійсно для нас українців настали такі часи, як і за большевиків. Ніхто не знав, що зі собою робити, де дітись.

Тоді ліс почав бути для наших людей схоронищем.

Осінню 1942 р. німота вже на добре почала стягати контінгенти, закрито всі млини, поконфісковано від людей жорна. Наш український нарід мав лише працювати, а все, що мав мусів віддати неситим німакам. За тим вічний переполох, страхи перед насильним вивозом в Німеччину. Як де хто міг, так берігся перед гітлерівським наїздником. Ми українці всі були переконані і числили на те, що цей гітлерівський режім мусить провалитися, бо ми на власній шкірі переконалися і мали нагоду добре приглянутися обом окупантам, як вони поводилсь з українським народом на його землі.

(Кінець буде).

ЩО ПИШУТЬ?

ПОДІЇ В РАДЕХІВЩИНІ ЗА ВОЄННИХ ЧАСІВ.

(З листу, писаного з Европи до земляків у Канаді).

Там у вас багато зацофаних, котрі нам закидають, що ми не вернулися на батьківщину. Не знаючи обставин, вони кажуть, що самі хочуть їхати з Канади на „родіну". Хай їдуть, щаслива їм дорога! Нехай самі спробують і переконаються. Як довідуємося, то вам непогано живеться. Маєте добрі успіхи в праці. Хай хоч ви не зазнаєте такого горя, як ми зазнали від большевиків чи від німців.

Про вашу родину з Оглядова я знаю багато. Ваш брат за большевиків жив удома, до колгоспу не належав, урядової посади йому не дали,бо все позаймали „русскі". За німців теж був удома, на своїй господарці. Правда, що було небезпечно. Треба було більше ховатися перед німцями, бо вони ловили людей і висилали до Німеччини. Як хто добре ховався, то крутився коло дому. Священик Березинський помер за большевиків, в 1940 р. Тоді вже не треба було „попів", самі комуністи заступали те, що треба було. Коваль Д. давав шлюби і хрестив, а З..., що на Зарудках мешкав, пропонував, щоб, з церкви зробити возівню. Під большевицькою окупацією забили ще в Оглядові І-го, а на постерунку хтось застрілив В. Ч. через вікно; кажуть, що це зробили большевики...

Хочу вам ще написати дещо про останні хвилини мого побуту в Оглядові. Останню ніч 16. липня 1944 я був ще вдома, коли большевики, надійшовши від Стоянова, зайшли вже під Радехів. Як здезертирований вояк я не міг залишитися вдома, отже мусів утікати. Тоді Оглядів не дуже потерпів, бо його окружили швидко від сторони Сокаля і Камінки Струмилової. Були якісь втрати. Попередно оповідали мені, що там діялося в березні 1944 р. У Нивицях були бої з „рускою партизанкою", бо як ті „партизани" впали в село, то за одну ніч вимордували 95 осіб. Були такі випадки, що живих різали пилою. Це дійсна правда, бо мені про це розповідають люди з Нивиць, що тут є зо мною. Вони ледви живими вирвалися з рук большевиків, як ті спалили пів с. Нивиць, погорів тоді цілий Майдан і Постелник. Люди по селах майже не спали з перестраху. Як большеики впали на Оглядів, то люди зо села повтікали. Тоді там забрали 30 пар коней, 30 возів, забирали одіння зимове, чи що попало під руки. Навіть зо старих жінок здирали спідниці і дерли їх на онучі до чобіт.

Тоді вночі було трохи стрілянини, бо наша У. П. А. боронила село перед таким грабунком. Тоді також трохи домів погоріло. Від большевиків погинули тоді ваші знайомі... М., його жінці та десятьлітньому синові казали покластися на підлозі й так їх порубали сокирами.

То була робота большевицької партизантки, але була ще друга робота — німців. В полоні німецькім згинули з голоду В., Т., Г., і Ч. Інші були арештовані німцями... Більше не можу пригадати собі. Вони сиділи по карних таборах і не знаю, чи вийшли живими. Випустили з вязниці і не вивезли до таборів... Дехто з них тепер находиться в Німеччині. Всі вони терпіли за справу України, за яку кров ще далі ллється.

Західньої України, — стають у повній ширині перед О.Д. і юредичним світом.

Зазначуємо з притиском, що процес греко-католицьких владик немає жадної аналогії із процесом архиепископа Степінача з Загребу, бо архиепископ Степінач був бодай бувшим югославським громадянином. Вважаємо, що процес проти наших владик з формального і матеріяльного боку права є недопущений, бо ані процедурально ані матеріяльно вони не підпадають советській юрисдикції.

В цій справі повинні забрати голос католицькі кола цілого світа, демократичні держави світу, Організація Обєднаних Держав і знавці міжнародного права. О.Д. є управнена забрати в цій справі голос на основі преамбль до карти О.Д. статті 1, 96 193 тієї ж карти. Злучені Держави Америки і Англії мають обовязок забрати голос на основі тієї самої карти та кримської конференції.

Не буде це вмішування у внутрішні справи другої держави, бо ж наші владики не є громадянами СССР, а територія не є правно інтегральною частиною території СССР в міжнародньоу розумінні. Отже піднесення цего питання є згідне з постановою статті 2, пункт 7 карти О.Д., яка застерігається тільки проти вмішування у внутрішно-державні справи союзної держави. В тім місці треба рівнож зазначити, що ніхто інший, а делегат СССР А. Я. Вишинський на засіданні Ради Безпеки О.Д. в дні 10. лютого 1946 р. зінтерпретував постанови карти О.Д. в тім самім дусі, що делегат УССР, а крім того зінтерпретував згідно з нашим становищем статтю 2, пункт 7.

Обидва вони, тобто Вишинський і Мануїльський, є визнавцями т. зв. муринської етики, себто коли мова йде про чужі колоніяльні народи, то відносно них має застосування міжнародне право, отже і карта О.Д., але коли мова про колоніяльні народи Росії, то в ці справи не сміє ніхто вмішуватися.

Ми є певні в тому, який оборот прийме політичний процес проти наших владик.. Характеристичним є, що в жодному політичному процесі цілого світу, сторонній не може відгадати його висліду, але відносно політичних процесів СССР кожний наперед знає їх вислід. Це очевидно тим певніше, якщо в усіх таких процесах політичні обвинувачі все признаються до вини вже в слідчому справуванні.

В цім місці ми стверджуємо, що політичний процес проти наших владик буде тяжити страшним маревом на міжнародній совісти народів. Ми є переконані, що запродання українських земель в імя інтересів великих держав, буде нестертою плямою міжнароднього життя.

(Кінець буде)

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО НАРОДНОГО СОЮЗУ. СОЮЗУ.

Коли хтось віджив своє життя, тоді щойно життя людини є найліпше й найвартніше. Одначе таку людину треба доглядати як дитину, яка приготовляється до сну. Щойно, коли засне, тоді нема журби. — Вилйем Темпл.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАЗТРА КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, ГЕМТРЕМК І ОКОЛИЦЯ.

Звіт У. Д. Комітету міста Гемтремк і околиці.

Отсей звіт Українського Допомогового Комітету м. Гемтремку і околиці обіймає сім місяців, бо з різних причин годі було виставляти місячні звіти. Збіркову акцію Комітет далі продовжає.

Подаемо жертви, які прийшли на руки касієра і фінансового секретаря. Членські вкладки по долярові місячно дали у місяцях: квітень $268, травень $287, червень $84, липень $53, серпень $158, вересень $129, жовтень $36.

Місцеві товариства зложили:

Товариство допомоги українським справам, передав Й. Крупка, $154; відділ 94 У. Н. Союзу, зібрали Персович і Романюк, $87; з пікніку в дні 21. червня чистий дохід $1,046.54; передали на спровадження сиріт: Микола Ґорин $200, Максим Ґалиш $10, Стела Чупка $5; від. 94 У. Н. Союзу $100; від. 5 Союзу Українок Америки $200; цбірка на мітінґу д-ра В. Ґалана $122.60; Український Демократичний Клуб в Гемтремк $200; Жіночий Український Демократичний Клуб $50; від. 34 Українського Золотого Хреста $200; від. 26 Союзу Українок Америки $400.

Лісти жертв, зложених на спровадження сиріт з Европи:

Відділ 26 Союзу Укр. Америки. Зібрала п. Ю. Кульчицька. Ліста ч. 2: Райн К. К. $25; по $5: Ю. Кульчицька, С. Ткачук, А. Рудий, М. Чупа, А. Деркач, Е. Мачерзак, І. Шалко, А. Ґерула, К. Ґеник, Г. Сміт, Н. Н.; по $3: В. Кузик, Г. Штор, А. Гавіч; по $2: М. Мачерзак, М. Джумаґа, І. Тимковіч, І. Дубеґ; по $1: І. Кулік, С. Ґеник, М. Галаберда, С. Качмарек, М. Лествак, Н. Треш, С. Бен. — $104.50.

М. Прокопович. Ліста .ч 4: по $5: М. Кузик, А. Ґуламаґа, Л. Минків, М. Чемний, І. Лучка, А. Дибас, М. П. Васько; по $3: М. Багач, Г. Бабій; по $2: П. Прокоповіч, А. Старик, Борлак, Немен, П. Бас, Д. Чорний; по $1: А. Денишин, Н. Слов, Г. Леско, М. Смолин, Прокор, І. Свірський, М. Бойчук, Павлюк, Фалкон. — $61.

З. Х. від. 34. Збирали М. Персович і Т. Дирбавка Ліста ч. 11-12: Е. Заблотський $25; І. Заблотський $10; по $5: С. Шустак, М. Кавка, М. Кульчицький, П. Кершар, Філ, Г. Сенишко, М. Чемни, А. Ґендило, М. Кулинич, Биліца, С. Зола, І. Крупка, Ф. Дімон, А. Заблотський, Г. Шеремета; по $3: І. Градоський, С. Мисків, А. Чупка; по $2: С. Іванович, С. Кульчцький, Г. Мал, Ґ. Білобривка, М. Буґіл, М. Ковальчук, Е. Чубан, М. Рогай, С. Пролович, Т. Бобак, М. Кривіцький; по $1: І. Марущак, М. Шаран, Руьнка, Й. Крупка, П. Добуш, І. Кривіцький, Н. Бругар. — $148.50.

Ліста ч. 12: по $5: М. Мишків, І. Татарин, М. Чупка, М. Бабій, В. Белінський, А. Брунет, Ф. Качило; по $2: І. Равський, І. Костик, Т. Данилишин, Ґ. Тереч, Т. Тиро, С. Зенюк, М. Юлисків, А. Прихідко, М. Магала, А. Ноґа; Й. Лілія $1.75; по $1: В. Марко, І. Сікорек, Т. Типер, Д. Цегельник, С. Торопа, В. Хрін, Г. Триндовський, В. Піско, Г. Криніцький, В. Кіцул, М. Наборняк, А. Блаватин, Б. Монастирський, М. Котович, М. Веселовська, Ґ. Аналський, М. Ракоший, А. Ладеба, Т. Кошубар, С. Шустак, Т. Слипак. — $77.75.

З. Х., від. 34. Збирали А. Зола і Б. Шеремета. Ліста ч. 13-14: Д. Чалапій $42; по $5: В. Вороновський, Т. Ежевська, Г. Герман, М. Петрук, К. Кічан, Г. Васько; М. Солодкий $4; по $3: М. Збиковський, В. Крушельницький; по $2: Буда, Москаль, П. Бук, А. Заміський, К. Кричевич, Заяць, Д. Вороновський, Мадзюк, К. Сетлер, А. Колінський; С. Кріпецький $1.75; по $1: Д. Галушка, М. Рубаха, В. Гарковий, К. Вмаґроцький, В. Ярема, І. Шаміцький, Солодкий, Д. Наш. Дрібними датками $1.75. — $113.50.

Ліста ч. 14: Т. Янек $10; по $5: Г. Ґава, Марґоліс Бр., П. А. Ганиш, А. Левицький, Ф. Кордупел, М. Зола, С. Кузел, Н. Ільмак, І. Козіброда; по $3: А. Ґруден, Р. Саматис, М. Ґруден, В. Хрін; по $2: Кравс Арт., М. Наймак, М. Р. Ф., П. Радик, Ліґай, С. Марчинська, Садовський; по $1: М. Морат, В. Димбровський, Пр. Ч. Убрання, Б. Кундель, Рітер, І. Ґраїський, М. Марущак, В. Винник, Л. Водний, М. Ґрошма, Солюн, Ю. Козак, Т. Ґас С., М. Шипа, І. Крачук. — $96.50.

Союз Укр. Америки, від. 5. Збирали М. Войтович, А. Хомяк, А. Дорош, А. Мусійчук і А. Патра. Ліста ч.: 15, 16, 17, 18. — Ліста ч. 15: по $5: Т. Стетків, І. Байдовська, Д. Кушнір, А. Басада; по $2: К. Левкович, Гноявий, А. Гриник, П. Ґерус; по $1: Т. Дробот, М. Козак, О. Джовала, Я. Друховський, І. Попик, А. Кушнір, С. Кобаса, П. Гнат, Й. Тимчишин, М. Дороженко, Т. Бросів, Е. Шекан, Копел, М. Кліло, А. Косій, Б. Г. Шап, Е. Б. Шап, Н. Бекери, М. Грудна, М. Кафе, С. С. Б., І. Ґеґ, С. Капказ, Прокопович, Ю. Чорненький, Р. Кнул, К. Дахун. Дрібними $2. — $57.

Ліста ч. 16: по $5: А. Патра, Г. Максимчук, К. Самавська, Ґ. Театер, І. Голида; по $2: М. Яблонський,. Т. Мосівчук, І. Янковський, Б. С. Турський, М. Шікун, С. Гавришко, Д. Сенайко, А. Чайковський; по $1: Г. Салата, П. Ґурняк, М. Ґлонек, Н. Наборняк, Д. Педар, А. Свик, П. Зук, П. Чіла, Г. Балдига, І. Дак, М. Мураївський, Я. Петруняк, Г. Возняк, Л. Олга, Ю. Косінський, Д. Відавський, д-р І. Милай, М. Дачишин. Дрібні датки $3. — $62.



ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ.—Це Винсент Оріол, 62, соціяліст, що зістав вибраний президентом Четвертої Французької Республики.

Ліста ч. 17: по $10: Н. Будзол і С. Хомяк; по $5: П. Войтович, Е. Гришко; по $2: П. Ґелевський, Й. Морозовський, А. Козакевич, Д. К. Чун; по $1: Е. Трепа, Кунисіль, Ґ. Бовдан, М. Лізура, М. Косанович, І. Вихір, А. Красіцька, І. Андрушко, Лещинський, Д. Срібний, І. Циль, К. Еплаєнс, І. Волошин, Е. Патлак, Е. Слизук, І. Ґудвид, М. Купран, М. Теряк. Дрібні датки $5.92. — $61.92.

Ліста ч. 18: Годинникар Варнер, П. Стасів і В. Дмитришин по $3; по $2: М. Ґаленський, А. Бурак, Д. Ріпак, К. Колодій, А. Чернецький, Й. Кульчицький, І. Чеховський, А. Чайковська, С. Б. Краєнка; по $1: П. Дороздовський, Т. Морозович, Д. Пиґрочко, А. Стравняк, А. Кіт, С. Шалата, В. Нузай, В. Щікан, П. Брик, І. Рацевич, В. Мостик, І. Томко, М. С. Ф., Р. Орлів, К. Латоський, Тишка, П. Перонек, Д. Тригук, Н. Тимборський. Дрібними $3.50. — $51.50.

Укр. Нар. Союз, від. 146. Зібрав Т. Солодкий. Ліста ч. 19-20: по $10: Й. Солодкевич, П. Мекула; Д. Липчан $6; по $5: С. Готра, С. Варрен, Н. Михальчук; по $3: В. Українець, А. Білоус, С. Адамек; по $2: М. Головчак, І. Дубас, П. Андрушків, Т. Солодкий, О. Осадчук, С. Вовк, П. Галишин, М. Ільницька, М. Тирбус, М. Федрук, по $1: Н. Гемчук, М. Дижмарук, І. Мудрак, І. Ангел, М. Темний, Г. Растожин, М. Труш, О. Чепак, С. Мисик, Д. Дорош, М. Палівода, М. Антонів, О. Сігда, І. Хомяк, М. Попик, О. Смулка, Г. Дячишин, . М. Хомяк, В. Матіїв, А. Машталер, А. Гапсон. — $91.

Ліста ч. 20: Н. Коновальський $10; по $5: С. Лисак, Ю. Бурак, С. Бурак, В. Васкул, Н. Щирбати; по $2: Я. Д. Дяків, Т. Польни, І. Васкул, В. Неґрич, М. Ґаровський, М. Придулів, А. Теліцька, П. Солодкий, С. Шумак, А. Антонів, Н. Ґеник, В. Бодруґ, П. Фещук, Н. Ющик, Я. Білінський, С. Войтан, А. Чепеска, Г. Тамас, С. Бутитер, Ф. Дзендзель, І. Марко, М. Яблонський, С. Васкул, М. Ґенец, А. Ґеник, Д. Чорній, Я. Марищак, І. Сагайдак, Т. Рудий, Л. Твердун, А. Ніклевич, І. Крипка, І. Блажовський, Н. Харав, А. Зенюк. — $83.

(Кінець буде).

HEALTH HINTS

("Health Hints" is a regular contribution to this paper by The Medical Society of New Jersey. Questions should be addressed to the Office of the Society, 315 West State Street, Trenton 8, N. J.)

RABBIT FEVER

RABBIT fever is an infection acquired from various wild animals through the bites of blood-sucking flies or wood ticks which have previously fed on infected animals. It may be acquired through bites of infected domestic animals, or from drinking raw water in contaminated areas. Most frequently it is found in hunters who have killed and handled wild rabbits or in housewives or butchers who have dressed them. Eating inadequately cooked meat of infected animals may also serve to transmit the disease.

The disease begins with a small ulceration at the point where some minor abrasion permitted the germ to enter. Then follows enlargement of glands, chills, high fever which may drop to normal at intervals, a skin rash and severe prostration and much pain. It may last for months. Tularemic pneumonia or other dangerous complications may cause deaths. About 5 per cent of cases die.

Until recently best treatment of tularemia was preventive. Hunters were advised to avoid the bites of flies and ticks and to wear rubber gloves when handling such wild animals as rabbits, muskrats, opossums, squirrels, quail, pheasants, etc., and to refrain from drinking unboiled water in infected areas.

Serum treatment brings relief to some sufferers. More recently it has been shown that streptomycin is a most effective agent in controlling tularemia.

СТАЛІН У ФІЛЬМІ І МОЛОТОВ В „АКАДЕМІЇ НАУК"

Один царський достойник казав про себе, „коли накажуть, буду й акушером". Як далеко полишила большевицька Московщина царську пораду себе, можна бачити між іншим і на прикладі того, що Сталін зробився не фільмовою зорею, а просто сонцем, і Молотов „академіком". без ніякого чужого, але наслідком власного наказу. В Москві було виготовано недавно типовий большевицький демагогічно-пропагандивний фільм „Клятва". Назва ця справді, слушна, бо клянуть його очевидно всі, які мусять дивитися на цей взірець несамовитого московського фарисейства та нахабного перекручення дійсности. Фільм цей вироблено в тисячах копій і розіслано не лише до всіх осередків пропаганди московського імперіялізму в СССР, а й до окупованих держав, та всюди, де агенти Кремля могли його перепертн. Виступає у фільмі й одна з копій Сталіна, поява якого викликає „бурливі овації" не лише в самім СССР, а й в Чехах, що мають зрештою також комуністичний уряд.

Протягом своєї недавньої сесії надала советська „Академія Наук", як належиться, „одногослосно" і з найбільшим захопленням Молотову сумнівну гідність „почесного академіка". Так їй і треба, можемо додати. Вартий палац Паца, а Пац палаца. Від почесного академіка не вимагається ані докторату, ані навіть звичайної матури. Не гірший Молотов навіть писучістю,, для якої деякі з його колег наймали собі писарів. Академіком зробленого його за те, як твердить досить баламутне пояснення „Академії", що він давав вперто лекції міжнародного права буржуазним міністрам та ріжним іншим реакціонерам на конференціях. Що цей „професор" зискав тут більше ніж його непоправні „учні", треба визнати безсторонньо.

Цікаво, чи не проголосить синод Мануїльського печерським чудотворцем?

ЗВІТ

ЗІ ЖЕРТВ, НАДІСЛАНИХ ДО ЗЛ. У. А. Д. КОМІТЕТУ.
(За місяць червень 1946)

Рачестер, Н. Й., П. Падучак $15.00

Ніягара Фолс, Н. Й., І. Козак $5.00.

Лос Енджелес, Каліф., А. Мордус $5.00.

Ню Йорк, Н. Й., Василь гнатів чл. вкл. $5.00.

Ню Йорк, Н. Й., П. Стасюк, чл. вкл. $5.00.

Газлетон, Па., О. Шараварко, чл. вкл. $5.00.

Амстердам, Н. Й., М. Крочина $1.00.

Бронкс, Н. Й., М. Бончук $2.00.

Лос Енджелес, Каліф., В Крат, чл. вкл. $5.00.

Ню Йорк, Н. Й., Марія Матусев, чл. вкл. $5.00.

Елктон, Е. Чайковська $2.00.

Елізабет, Н. Дж., Й. Буката $5.00.

Ню Йорк, Н. Й., Тов. Жіноча Поміч, Від. 3. СУА, збірко на листу $106.00. Жертви зложили: М. Марусевич, $10: по $5: Е. Кобзар, М. Хорамбура, А. Йосик, Т. Солтисік, А. Ковальська, М. Серетна, Т. Куницька, А. Кіт, А. Андрусяк, Т. Дякович, А. Андрусяк, М. Гаврилович, К. Гнатяк; Т. Данилик $4; по $3: К. Тютко, М. Баран, П. Свиток, А. Хорхан, М. Павх; по $2: М. Балаш, Р. Хорик, А. Либа, М. Слободян, О. Шуст, А. Пасняк; по $1: А. Ковецька, А. Киртка, К. Крупник, Ю. Павлусевич, М. Шевчик.

Вунсакет, Н. Й. Всч. о. Петро Білон переслав $337.12, з того збірка на листи $312.12 і член вкл. від Сестр. Преч. Діви Марії при прав. церкві $10; член. вкладка від Союзу Українок ім. О. Кобилянської з Вунсакет $10 і чл. вкл. о. П. Білон $5. На збіркові листи Злучених Органзацій при укр. прав. церкві в громаді Вунсакет, Р. Ай., жертвували по $5: Т. Чагарин, А. Самборська; по $2: о. П. Білон, І. Околіта, М. Вецал, І. Затонський, Й. Бойко, К. Королишин, М. Ливинець, Р. Борис, Р. Вецал, Й. Кава; по $1: П. Стойко, П. Гук, Й. Ходоровський, М. Яцишин, М. Кльован, О. Чубай, Г. Гливка, О. Колісник, Г. Шевчук, А. Ґурняк, О. Косюк, Д. Лукеник, І. Познанський, А. Юзва, М. Дховенка, М. Пасічняк, С. Ґурняк, Е. Щенґор, П. Королишин, Т. Паньків, І. Туз, М. Західнік, М. Липська, А. Чубай, мол., М. Сирота, К. Копернюк, М. Романишин, А. Кльован, Е. Заяць, А. Рибак, К. Лаба, Ф. Ґнецко, М. Конаш; дрібними $2.25. Збірка на Святі Матери дня 12. травня: Від. С. Укр. Амер. $20; К. Бойко $10; М. Пасічняк $6; по $5: М. Липська, П. Коцюба, Т. Лукеник, О. Колісник; по $3: о. П. Білон, І. Коцюбан; по $2: А. Реміниик, Й. Чагарин, К. Лаба, А. Намака, М. Кучик, О. Чубай, А. Річман, М. Чагарин; по $1: Р. Вецал, М. Литвинець, О. Загранишька, В. Кльован, І. Назарек, Н. Кузів, О. Модь, Г. Шевчук, А. Гаць, А. Сулима, А. Тепер, Е. Зарівна, Ю. Самборський, Д. Селінський, М. Сирота, П. Липська, С. Липська, П. Кучерявка, Е. Самборський, А. Кава, В. Куравський, А. Яцишин, Н. Н.; дрібними $1.75. Збірка на кладовищі підчас панахиди за поляглих героїв: Ю. Самборський $10; Н. і Р. Вецало $5; по $2: о. П. Білон, П. Клекот, Н. Н.; по $1: С. Вецал, В. Вецал, С. Ґурняк, Т. Чагарин, Ю. Ходоровська, М. Липська, М. Колісник, О. Косюк, П. Ґудз, М. Панаків, А. Чубай, В. Герман, В. Познанська, А. Самборська, С. Болюх, П. Комуніцька, К. Королишин, Й. Добровольський, І. Кокольський, Ю. Околіта, А. Сулима, П. Стрик, Д. Селінський; дрібними $14.75. Збірка на весіллю у М. і К. Копернюків $25. Збірка на весіллю в М. Карася $71.67. Жертви зложили: М. Болюх $25; С. Чагарин $10; по $2: С. Болюх, К. Лех, С. Намака, М. Прус; по $1: М. Вецал, М. Бойко, І. Кокольський, Д. Ясінчук, А. Швець, М. Карась, М. Кінаш, С. Карась, А. Королишин, М. Сулима, Т. Чагарин, А. Сирота, М. Підгородецький, В. Вецал, Е. Бойко, Я. Дзюбанюк, Й. Ходоровський, І. Страк, Д. Лободяк, Л. Гончарик, К. Корніцький, О. Кокольський, П. Стойко; дрібними $5.67.

(Дальше буде).

ЗГАДАВ ЗА УКРАЇНУ НА ВІЧУ В ОБОРОНІ АРХІЄПИСКОПА СТЕПІНАЧА.

На протестаційнім зібранні, скликанім на 5. січня б. р. постом Католицьких Ветеранів у салі прилюдної школи в Бейоні Н. Дж., для складення протесту проти увязнення хорватського архиепископа Альойзія Степаніча, головним промовцем був Калина Лисюк з Нової України, Н. Дж. Щоденник Бейон Таймс з понеділка 6-го січня пише, що „капітан Калина Лисюк брав участь у визвольній боротьбі Української Республики". Другим промовцем був о. Джан Філі із Сетон Гол Каледж, ветеран американської военної флоти. З віча вислано резолюції до секретаря Бирнса з проханням ужити свого впливу для освободження Степінача з неволі югославського диктатора Тіта. Калина Лисюк розказав ширше про режім комуністів, який вони завели на Україні і з яким він особисто познайомлений з часів української визвольної війни.



АРАБСЬКИЙ ПРИНЦ В ДЕПАРТАМЕНТІ СТЕЙТУ.
Дім Ачісон, виконуючий обовязки секретара стейту, витає престолонаслідника Савді-Арабії, принця Савд Ібна.

СССР Є БІЛЬШ ТОТАЛІТАРНОЮ ДЕРЖАВОЮ НІЖ НІМЕЧЧИНА ГІТЛЕРА.

Таку думку висловив конгресмен К. Е. Пундт, в невшательськім тижневику „Кюріє" з 7. XI., в титулі речника американської делєгації, якій було доручено оглянути европейський схід. Це уможливило йому відбути й інформаційну подорож по СССР. „Прикметою тоталітарної держави, пише він, є те, що вона засадничо противиться волі. Ця прикмета характеристична для СССР, як вона була нею для Німеччини та Італії. Гестапо відповідає НКВД, який займає величезну будову в центрі Москви і де панує завжди найбільший рух. Тут відбувається день і ніч допит тих, які спротивились якомусь наказу партії. В СССР є пять міліонів комуністів, якими кермують 14 осіб, що складають Політбюро. Над державою панують люди, які дбають першзавсе про самих себе. Комісар, наприклад, купує речі з опустом в 60% в порівнанню до робітника чи селянина, який купує не в партійній крамниці. Отже пять міліонів осіб мають величезні користі коштом 185 міліонів населення позбавленого всіх прав. „Таким є СССР. В СССР заборонено формально організувати щось, сходитися, писати, а ще більше критикувати словесно уряд. По правді є СССР більш тоталітарною державою ніж Німеччина Гітлера..."

—o—

ЮВИЛЕЙ АМЕРИКАНСЬКОГО ЛИТОВСЬКОГО ПОЕТА.

У дні 9. лютого бостонська литовська громада улаштовує в готелі Каплі Плаза бенкет на честь о. д-ра Казимира Урбановича з нагоди 50-літнього ювилею його священства.

Ювилят, замешкалий в парафіяльнім домі при Вест 6-тій вулиці у Бостоні, займається не лише духовними справами, але теж і літературою. Його вважають за найбільшого литовського поета в Америці. Як поеми, так і інші літературні писання підписує він псевдонімом Йонас Кмітас.

—o—

ЗАКАРЛЮЧКИ.

Пиши без платні так довго, доки хтось тобі не заоферує заплати. Коли впродовж цього часу ніхто не схоче предложити платні, треба догадатися, що ліпше буде різати дрова.

С. Л. Клеменс.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

На нашу замітку, подану в кількох числах „Свободи" до членів і передплатників, котрі не одержують на час часопису, ми одержали кілька повідомлень про те, що „Свобода" приходить, але не кожного дня, що другий день, або що третий день, або кілька чисел в один день".

Значить адреси тих членів чи передплатників є правильні, хоч часопису щодня листоноші не приносять.

Відносно такого стану ми можемо сказати лиш ось що: Про те, чому листоноші часопису щодня не приносять, треба кожному спитати свого місцевого поштового урядника, а не адміністрацію „Свободи". Вона всім членам і передплатникам висилає кожний день в один час „Свободу".

Повідомлення і відповіди про недоручування газети будемо подавати в рубриці „листування адміністрації". Хто побачить там своє призвище хай поступить так, як там буде сказано.

Нюарк, Н. Дж. — На вічу в Купер Юніон Гол в Ню Йорку дня 16. листопада склала Анна Райца $5.00 на працю Українського Конгресового Комітету.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ „ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС"

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. С.

НЮ БРОНСВИК, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 353, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 26. січня, в годині 2. попол., при 306 Сомерсет ул., в парох. галі. Обовязком кожного члена є прийти хоч раз в рік і почути звіт з річних зборів. — За уряд: Й.Куцак, предс.; Н. Василюк, секр.-кас.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Річні збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбудуться в суботу, 25. січня, в годині 8. ввечір, в домі Горожан, 847 Н. Френклін вул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо буде звіт контролі, вибір уряду на 1947 рік і багато важних справ до полагодження. Приявність кожного члена є конечна. — уряд:

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Збори Бр. св. О. Николая, від. 106, відбудуться в неділю, 26. січня, в годині 12. вполудне, зараз по Сл. Божій, в гали церковній при Оклей і Райс ул. Просимо всіх членів і членниць прийти, бо є важні справи. Контр. комісія дасть звіт за 1946 рік. Уряд на 1947 рік є: Й. Коцовський, предс.; П. Гошко, заст.; І. Макар, рек. секр.; Г. Дацьків, фін. сікр.; М. Попіль, кас.; Н. Подвацятий, І. Лабойко, контрольори. Збори будуть відбуватись в тій самій церковній галі в 4-ту неділю по першім. — За уряд: Й. Коцовський, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр., 1018 N. Trumbull Ave., Chicago 51, Ill.

ОЛИФАНТ, ПА. — Повідомляемо членів Бр. св. Кирила й методія, від. 86, що річні збори відбудуться в неділю, 26, січня, зараз по Сл. Божій, в укр. парохіяльній школі. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів прийти хоч раз в рік на означений час, бо маємо дуже важні справи, котрих уряд сам не може рішати. Буде звіт уряду і контр. комісії за минулий рік і вибір уряду на 1947 рік. — За уряд: Г. Костюк, предс.; П. Саламаха, секр.-кас.

ПОШУКУВАННЯ

Анеля з роду Ґулька, походить з села Черемошня, повіт Золочів, пошукує в дуже важній справі Константина Грицая, котрий, перебуває в стейті Масачусетс. Хтоби про него знав, або він сам, прошу зголоситися на адресу: 16-8

ANIELA BATALUK
321 Norton Street, Elmira, N. J.

ПОШУКУЮ
АННУ і ПЕТРА СЕМЕНИНУ
з Тернополя в Галичині, котрі виїхали в 1936 році до U. S. A. Зголоситиоя на адресу: 18-

ZARYCHTA ANTIN
D. P. Camp Forchheim-Markville
Post. Sulzkirchen bei/Neumarkt
OPF. (13a)
U. S. Zone, Germany

КЛИМКІВ МИРОСЛАВ
зі села Лопушна, пов. Бібрка, і
ПАЛИВОДА ЙОСИФ
зі села Суходіл, пов. Бібрка, пошукують своїх знайомих з вище поданих сіл, які живуть у Ню Йорку або околиці. По ближчі інформації просимо голоситися до: 18-

JOHN SOBENKO,
54-56 E. 3rd St., New York 3, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 1522. Теба щось зробити.



Коли так повільно кулька була спущена позаду сторожа, нагле потягнення вгору кинуло її понад його голову.



Швидко притягнув Тарзан войовника втінь...



і приневолив його показати йому криївку знахора.



Після того він заткав уста сторожа і привязав його до галузі...



потім привязав ще одну винну лозу до дерева, а самий зліз потихоньки на землю.